

Słupsk, 20.06.2022r.

Akademia Pomorska w Słupsku

Instytut Historii

mgr Adam Jurkowski

Streszczenie pracy doktorskiej:

MILICJA OBYWATELSKA W POWIECIE LĘBORSKIM W LATACH 1945–1975

Przedmiotem badań była próba szczegółowego opisanie powstania Milicji Obywatelskiej w powiecie lęborskim w 1945 roku i dalszego jej funkcjonowania, aż do 1975 roku. Badaniom poddano Komendę Powiatową w Lęborku oraz wszystkie jednostki pod nią podległe. Oprócz przedstawionych w pracy zadań związanych z bezpieczeństwem w regionie, popełnianych przestępstwach, autor opisał walkę Milicji Obywatelskiej z przeciwnikami systemu oraz organizacjami wspomagającymi jej pracę. Główną metodą badawczą, jaką wykorzystano w pracy było badanie dokumentów, z których próbowano odpowiedzieć na pytanie: jaki wpływ na działalność Milicji Obywatelskiej miało położenie powiatu oraz czy warunki lokalowe panujące w powiecie umożliwiły jej funkcjonowanie zgodnie z obowiązującymi przepisami? Ponadto w pracy przedstawiono kształtowanie się struktur poszczególnych jednostek oraz zachodzące zmiany w milicji w opisywanym 30-letnim okresie. Milicja Obywatelska w powiecie lęborskim nie została wcześniej szczegółowo opracowana, dlatego też dokumenty utworzone przez komendę wojewódzką w Gdańsku, komendę powiatową w Lęborku oraz partie polityczne z regionu były cennym źródłem do odtworzenia jej obrazu.

Rozprawa doktorska została opisana w 5 rozdziałach opisującą działalność Milicji Obywatelskiej w powiecie lęborskim.

W pierwszym rozdziale znajdziemy informację o powstaniu, kształtowaniu się granic oraz charakterystyce powiatu lęborskiego. W tej części pracy zobrazowane zostały ziemie lęborskie, które należały do części odzyskanych terenów, proces przesiedleń oraz wysiedleń ludności. W kolejnych podrozdziałach scharakteryzowano powstanie do życia formacji o nazwie Milicja Obywatelska, utworzeniu Komendy Powiatowej Milicji Obywatelskiej w Lęborku jednostek podległych ich strukturę oraz stany osobowe.

Drugi rozdział poświęcony został do szczegółowego przedstawienia służb działających w milicji. W pierwszym podrozdziale przedstawiono służbę prewencyjną i zakres ich działania w utrzymaniu porządku publicznego. W kolejnej części została opisana służba kryminalna i dochodzeniowo – śledcza. Następnie opisana została służba do walki z przestępczością gospodarczą. Czwarty podrozdział

obrazuje walkę z patologią życia społecznego, jakimi był alkoholizm, prostytutka czy przestępczość nieletnich. W ostatnim podrozdziale zaprezentowano pracę operacyjną.

W rozdziale trzecim w dwóch pierwszych podrozdziałach przedstawiono współpracę Milicji Obywatelskiej z Ochotniczą Rezerwą Milicji Obywatelskiej, Wojskiem Ochrony Pogranicza, Strażą Ochrony Kolei, Strażą Pożarną oraz Związkiem Młodzieży Socjalistycznej. Ostatni podrozdział został poświęcony współpracy Milicji Obywatelskiej ze Służbą Bezpieczeństwa i Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego.

Kolejny rozdział przedstawiono walkę Milicji Obywatelskiej powiatu łębskiego z wrogami systemu, którym w dużej mierze był kościół katolicki i inne grupy wyznaniowe. Następnie w drugim podrozdziale opisano nadzór Milicji Obywatelskiej nad mniejszością niemiecką i ukraińską w powiecie łębskim. Drugi podrozdział jest swego rodzaju dodatkiem do informacji zawartych w rozdziale pierwszym. Ostatni podrozdział zawiera informacje dotyczące spraw o charakterze politycznym.

Ostatni rozdział podzielono na sześć podrozdziałów. W pierwszym podrozdziale przedstawiono kryteria naboru do służby oraz weryfikacji zatrudnionych funkcjonariuszy. Drugi podrozdział poświęcono ogólnej charakterystyce zatrudnionych funkcjonariuszy tj. wiek, pochodzenie społeczne i stan cywilny. W kolejnym podrozdziale opisano stan wykształcenia i wykształcenia funkcjonariuszy, jak również podnoszenia ich kwalifikacji. W tej części poruszono również kwestię kar dyscyplinarnych nałożonych na funkcjonariuszy za popełnione przewinienia oraz nagrody za wyróżnianie się w służbie lub poza nią. W czwartym podrozdziale omówiono przynależność partyjną funkcjonariuszy, a w następnym umundurowanie i uzbrojenie do służby. W ostatnim rozdziale scharakteryzowano warunki lokalowe, wynagrodzenie i uprawnienia milicjantów, które z biegiem lat poprawiały się.

W podsumowaniu omówiono największe problemy związane z działalnością Milicji Obywatelskiej w powiecie łębskim. Autor w dysertacji dążył do odpowiedzi na pytanie, jakie zostało postawione w głównej hipotezie badawczej, które zostało pozytywnie zweryfikowane dzięki obszernym dokumentom źródłowym.

Rozprawę doktorską kończą aneksy zawierające czas pełnienia służby przez wszystkich komendantów Komendy Powiatowej Milicji Obywatelskiej w Łęborku oraz i ich zastępców na przełomie lat 1945-1975, jak również wykaz pierwszych komendantów posterunków Milicji Obywatelskiej w Łęborku i powiecie łębskim w 1945 roku. W aneksie drugim umieszczono biogram komendantów powiatowych Milicji Obywatelskiej w Łęborku, natomiast aneks trzeci zawiera biogram zastępców komendantów powiatowych Milicji Obywatelskiej w Łęborku.

Słowa kluczowe: Milicja Obywatelska, powiat łębski, komenda powiatowa